

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2*
APPROACHES FOR TEACHER LEADERSHIP DEVELOPMENT
UNDER SAKON NAKHON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

อัจฉรา บรรดาศักดิ์, สิทธีชัย สอนสุภี

Atchara Bandasak, Sittichai Sonsupee

มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย, ประเทศไทย

Khon Kaen University Nong Khai campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: atchara.t@kkumail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำครู 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 การวิจัยนี้เป็นวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 344 คน เครื่องมือวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเทคนิค การจัดลำดับความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำครู พบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ความต้องการจำเป็น ค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.290–0.349 โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ (1) การวิจัยเชิงนวัตกรรม (2) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และ (3) การพัฒนาวิชาชีพตนเอง 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู ได้แก่ (1) การวิจัยเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน และพัฒนาเป็นผลงานวิชาการ (2) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ควรส่งเสริมช่องทางการสื่อสาร เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง (3) การพัฒนาวิชาชีพตนเอง ควรส่งเสริมให้ครูเรียนรู้และพัฒนาทักษะ ผ่านการศึกษาต่อหรือการอบรมสัมมนาวิชาชีพ (4) การเป็นครูแบบอย่าง ควรส่งเสริมด้านการบริหารชั้นเรียนและสร้างบรรยากาศ

* Received: 20 March 2025; Revised: 21 April 2025; Accepted: 26 April 2025

การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และ (5) การจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดห้องเรียนและสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำครู, ความต้องการจำเป็น, แนวทางการพัฒนา

Abstracts

This research aimed to: 1) examine the current conditions, desired conditions, and essential needs regarding teacher leadership; and 2) explore the development guidelines for teacher leadership under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 2. The study employed a mixed-methods research design. The sample consisted of 344 participants, including school administrators and teachers. Research instruments included a questionnaire with a reliability coefficient of 0.95 and a semi-structured interview. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, the Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}), and content analysis.

The findings revealed that: 1) The current conditions of teacher leadership were at a high level ($\bar{X} = 3.58$), while the desired conditions were at the highest level ($\bar{X} = 4.74$). The PNI Modified ranged between 0.290 and 0.349, with priority needs ranked as follows: (1) innovative research, (2) building relationships with parents, and (3) professional development. 2) The proposed guidelines for teacher leadership development included: (1) promoting innovative research by encouraging teachers to conduct classroom-based research and develop academic works; (2) enhancing communication channels with parents to collaboratively support student development, especially for at-risk students; (3) encouraging teachers to pursue further education or participate in professional development programs; (4) fostering teacher role models by supporting classroom management and creating effective learning environments; and (5) promoting positive classroom management through learner-centered activities, appropriate classroom organization, and student engagement.

Keywords: Teacher leadership, Needs, Approaches

บทนำ

การศึกษาคือรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ และเป็นสิทธิพื้นฐานของคนไทยทุกคน รัฐจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถภาพในการประกอบอาชีพ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ครูมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ความท้าทายในการบริหารการศึกษา คือการพัฒนาภาวะผู้นำของครูในการยกระดับทักษะใหม่ ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ครูสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสร้างบทเรียนแบบกำหนดเอง (นงลักษณ์ อัจฉปัญญา, 2566) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมภาวะผู้นำของครูและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ พัฒนาผลลัพธ์การศึกษาที่ดีและยกระดับทักษะของผู้เรียน ให้มีความสามารถในการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 (พิบูล นามสูง, 2565) ครูต้องได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การปรับตัวของครูในการเป็นผู้นำในการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลสูงสุด (ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช, 2564)

ภาวะผู้นำของครู คือกระบวนการที่ครูมีอิทธิพลต่อเพื่อนร่วมงานในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มความสำเร็จให้กับนักเรียน โดยครูที่มีภาวะผู้นำมีพฤติกรรมและทักษะที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองและเพื่อนร่วมงาน ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ทั้งในและนอกห้องเรียน (โพทอง พงสงคาม, 2561) การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากมีปัญหาหลายด้าน เช่น ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในด้านวิจัยและเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมในระดับที่ก้าวหน้า ภาวะผู้นำของครูมีความแตกต่างตามระดับการศึกษาและขนาดของโรงเรียน ข้าราชการครูที่ทำงาน ในโรงเรียนขนาดต่าง ๆ จะมีภาวะผู้นำที่แตกต่างกันในด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการบริการที่ดี และด้านการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (เสาวตรี รัชตโสถ์, 2562) ภาวะผู้นำของครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ และคุณภาพของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 การพัฒนาภาวะผู้นำครูยังสะท้อนถึงการพัฒนาวินัยครูและคุณภาพการศึกษาไทย ซึ่งต้องมุ่งเน้นการพัฒนาตนเองและเพื่อนครูอย่างต่อเนื่อง (ทิตนา แคมมณี, 2563) ปัจจัยสำคัญที่เสริมภาวะผู้นำ คือ ประสิทธิภาพในการสอนที่ครูต้องจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมทั้งในด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการสอนและสภาพแวดล้อมในห้องเรียน โดยครูต้องมีพฤติกรรมที่สะท้อนเจตคติและทักษะที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพการสอน (ปิยนถ ปิยสาธิ, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 กำหนดพันธกิจว่าด้วยการพัฒนาผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่ง พร้อมส่งเสริมการปฏิบัติงานที่มีความรับผิดชอบ และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิต การสนับสนุนและยกย่องข้าราชการครูเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการพัฒนาครู และการทำงานร่วมกับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ซึ่งสะท้อนปัญหาการดิ่งศักยภาพของครูได้อย่างเต็มที่ ครูยังขาดการพัฒนาวิชาชีพตนเอง เช่น การศึกษาต่อและการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ส่งผลให้ครูไม่สามารถปรับตัวได้ดีต่อสถานการณ์ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมและการเป็นผู้นำโครงการ ทำให้กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำครูและการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพยังไม่เต็มที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2566)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำครู

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำนวน 3,246 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซี มอร์แกน Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 344 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนแล้วเทียบสัดส่วน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำครู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับภาวะผู้นำครู เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต โดยทุกข้อจะมีคำตอบแบบสนองคู่ (Dual-Response Format) 2 สภาพ คือ ระดับสภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่และระดับสภาพที่พึงประสงค์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

1.3 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) เพื่อตรวจสอบและยืนยันแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) นำข้อมูลจากการศึกษาในระยะที่ 1 ซึ่งได้ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบและค่าอิทธิพลความสัมพันธ์ของการพัฒนาภาวะผู้นำครู นำมายกร่างเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2) กำหนดโครงสร้างแนวคำถาม ประกอบด้วย 1) เหมาะสม 2) ไม่เหมาะสม ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และยืนยันแนวทางและให้ข้อเสนอแนะแนวทาง

3) นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อความคำถาม

4) ปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทาง ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1) ร่างแบบสอบถามเพื่อใช้สอบถามระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู

2) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของข้อความคำถาม

3) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้สมบูรณ์

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยรับหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองที่สถานศึกษา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในแต่ละชุดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คือ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายชื่อ การแปลผลค่าเฉลี่ยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จัดเรียงลำดับความคาดหวังจากมากไปน้อย (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) โดยปรับจากสูตร PNI เดิมโดยใช้วิธี Priority Need Index (PNI_{Modified})

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ ผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้จากระยะที่ 1 มาสรุปเพื่อร่วมกำหนดประเด็นข้อคำถามในการสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อจะนำไปใช้สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ดังรายละเอียด ดังนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ประกอบด้วยผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา 5 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดงานวิจัยในครั้งนี้

2.3 การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบในระยะที่ 1 มาสร้างประเด็นคำถามเพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดการวิจัย และสรุปประเด็นข้อค้นพบจากผลการศึกษาในระยะที่ 1

2) กำหนดโครงสร้างคำถามโดยจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่ต้องการส่งเสริมมากที่สุดมาใช้ในการสัมภาษณ์

3) ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามโครงสร้างคำถามที่กำหนด

4) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ตามวันเวลาสถานที่ที่นัดหมาย

3) ดำเนินการเก็บข้อมูลในรูปแบบการจดบันทึกและได้รับอนุญาตให้บันทึกเสียงและการบันทึกภาพจากผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

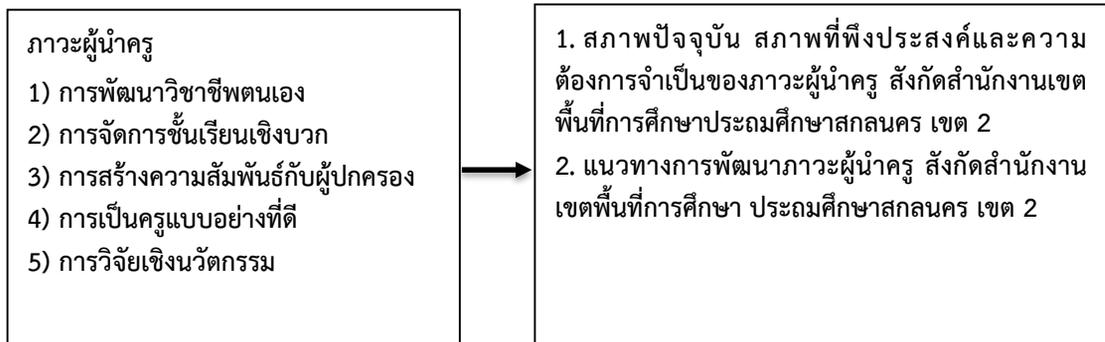
4) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การตรวจสอบเอกสารและการถอดบทสัมภาษณ์พร้อมรวบรวมข้อมูลและสรุปผล

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอโดยบรรยายความเรียง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้ยึดกรอบแนวคิดของสุริยา ปาระจุม และคณะ และรัตนดา เลิศวิชัย เป็นหลัก ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ร่วมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยอื่น ๆ รวมทั้งการศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องในการศึกษา มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้ (สุริยา ปาระจุม และคณะ, 2567; รัตนดา เลิศวิชัย, 2566)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยจำแนกแต่ละด้านตามกรอบแนวคิดการวิจัย 5 ด้าน โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแบบเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) ผลปรากฏดังในตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำครูในภาพรวม

ภาวะผู้นำครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล		
1. การพัฒนาวิชาชีพตนเอง	3.55	0.58	มาก	4.73	0.36	มากที่สุด	0.332	3
2. การจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	3.68	0.55	มาก	4.75	0.35	มากที่สุด	0.290	5
3. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง	3.52	0.66	มาก	4.73	0.35	มากที่สุด	0.343	2

4. การเป็นครูแบบอย่างที่ดี	3.69	0.62	มาก	4.82	0.30	มากที่สุด	0.306	4
5. การวิจัยเชิงนวัตกรรม	3.49	0.61	ปานกลาง	4.71	0.42	มากที่สุด	0.349	1
รวม	3.58	0.60	มาก	4.74	0.35	มากที่สุด	0.330	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.58) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.74) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ระดับสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ภาพรวมพบว่า ค่า $PNI_{Modified}$ อยู่ระหว่าง 0.290 ถึง 0.349 ด้านความต้องการที่จะพัฒนาพบว่ามีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือด้านการวิจัยเชิงนวัตกรรม ลำดับที่ 2 คือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ลำดับที่ 3 คือการพัฒนาวิชาชีพตนเอง ลำดับที่ 4 คือ การเป็นครูแบบอย่างที่ดี และลำดับที่ 5 คือ การจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

ด้านการวิจัยเชิงนวัตกรรม พบว่า รายการที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดลำดับที่ 1 คือ ครูเผยแพร่ผลงานวิจัยที่สร้างขึ้นโดยการนำเสนอผลงานวิชาการในระดับต่าง ๆ ลำดับที่ 2 คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม และลำดับที่ 3 ครูนำความรู้ไปใช้วางแผนแก้ปัญหาการใช้นวัตกรรม เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในชั้นเรียน

ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง พบว่า รายการที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดลำดับที่ 1 คือครูเชิญชวนผู้ปกครองให้มาร่วมจัดทำหลักสูตร และประเมินผลงานของผู้เรียน รองลงมาลำดับที่ 2 คือครูจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และลำดับที่ 3 คือครูปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนอย่างสร้างสรรค์

ด้านการพัฒนาวิชาชีพตนเอง พบว่า รายการที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดลำดับที่ 1 คือ ครูใช้การสื่อสารในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น เช่น การประชุมผ่าน Zoom เป็นต้น ลำดับที่ 2 คือ ครูนำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ทักษะ และลำดับที่ 3 คือ ครูเข้าร่วมประชุม สัมมนาหรืออบรมความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาชีพอยู่เสมอ

ด้านการเป็นครูแบบอย่างที่ดี พบว่า รายการที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดลำดับที่ 1 คือ ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ลำดับที่ 2 คือ ครูใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ และลำดับที่ 3 คือ ครูจัดทำโครงการช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนที่ด้อยโอกาส

ด้านการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก พบว่า รายการที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดลำดับที่ 1 คือครูจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ และช่วยเหลือผู้ที่พิการด้อยโอกาส ลำดับที่ 2

คือครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียนและลำดับที่ 3 คือครูจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้ปลอดภัยและถูกสุขอนามัย

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบจากการวิจัยในระยะที่ 1 ที่มีค่า PNI_{Modified} สูงสุดในแต่ละด้าน 3 ข้อ มาตั้งเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ผลการศึกษา พบว่า 1) ด้านการวิจัยเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยเชิงนวัตกรรมแก้ปัญหาในชั้นเรียน การสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมครูทำวิจัย พัฒนางานวิจัยเป็นผลงานวิชาการในการพัฒนาวิชาชีพ การจัดแหล่งค้นคว้าด้านการทำวิจัยให้เพียงพอเหมาะสม แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาการทำวิจัยแก่ครู เพื่อให้คำปรึกษาแก่ครูในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน และการให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่มีผลงานวิจัยเชิงนวัตกรรมที่มีผลงานดีเด่น 2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำช่องทางติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อช่วยแก้ปัญหาผู้เรียน ร่วมมือกันดูแลและพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะเด็กกลุ่มเสี่ยง ให้ผ่านพ้นปัญหาและพัฒนาเต็มศักยภาพ การจัดกิจกรรมและเชิญชวนผู้ปกครองร่วมทำกิจกรรมของโรงเรียน 3) ด้านการพัฒนาวิชาชีพตนเอง ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ การศึกษาต่อหรือการเข้าร่วมอบรมวิชาชีพต่าง ๆ การเพิ่มพูนความรู้และความสามารถในการสาขาวิชาที่สอน สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ประชุมหรือสัมมนาเพื่อเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ และติดตามแนวโน้มใหม่ในการศึกษา พร้อมทั้งตั้งเป้าหมายและประเมินผลการพัฒนาเพื่อความก้าวหน้า 4) ด้านการเป็นครูแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารควรพัฒนาครูในด้านการบริหารชั้นเรียน การแก้ปัญหาความขัดแย้ง และการทำงานเป็นทีมของครู ส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและการศึกษา รู้จักให้เกียรตินักเรียน และ 5) ด้านการจัดการชั้นเรียนเชิงบวกผู้บริหาร ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเชิงบวก โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกในชั้นเรียน ผ่านการใช้ครูที่เลี้ยงอาวูโส มีการจัดห้องเรียนให้เหมาะสม ใช้สื่อการเรียนรู้และการเสริมแรงบวกให้กับผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูเลือกใช้เทคนิคการสอนและการประเมินผลที่เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้รู้สึกปลอดภัย กล้าคิด กล้าทำและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 รายละเอียดดังนี้

1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.58$) ส่วนค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.74$) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์เป็นรายด้านทุกด้าน ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู พบว่า การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำครู ด้านที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดคือ ด้านการวิจัยเชิงนวัตกรรม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุด ลำดับที่ 1 คือ ครูเผยแพร่ผลงานวิจัยที่สร้างขึ้นโดยการนำเสนอผลงานวิชาการในระดับต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู ด้านการวิจัยเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูใช้วิจัยเสริมสร้างนวัตกรรม และนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและเผยแพร่ผลงานวิจัยที่สร้างขึ้นโดยการนำเสนอผลงานวิชาการในระดับต่าง ๆ ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม ให้ครูนำความรู้ไปใช้วางแผนแก้ปัญหา การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในชั้นเรียน (สุรียา สรวงศิริ และสิทธิชัย สอนสุภี, 2565) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนพัฒนาแก้ไขผู้เรียนร่วมกัน ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจัดให้ครูสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สอดคล้องกับ Wangphasit & Mookkaew ที่เสนอว่า การวิจัยและพัฒนากิจการการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม เป็นกระบวนการส่งเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้สิ่งใหม่ ในจัดการเรียนการสอนของครู ศึกษาข้อมูลใหม่ ๆ เกี่ยวกับผลสำเร็จหรือปัญหาที่ผ่านมา มีการวิเคราะห์วิจารณ์เนื้อหาที่ควรปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในจัดการเรียนการสอน (Wangphasit, L & Mookkaew, K, 2022) สอดคล้องกับศรียา ทองนุ้ย กล่าวว่า ศึกษาเทคโนโลยีใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน สร้างสื่อการสอนหรือนวัตกรรมการศึกษา มีการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการสร้างนวัตกรรมการศึกษา และนำนวัตกรรมไปออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเทคโนโลยีใหม่ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการเรียนการสอนรวมถึงการร่วมมือกันสร้างนวัตกรรมใหม่ในจัดการเรียนการสอน (ศรียา ทองนุ้ย และสิทธิชัย สอนสุภี, 2566) ครูต้องร่วมกันนำเสนอปัญหาในการจัดการเรียนรู้และร่วมกันระบุเนื้อหาวิชาที่เหมาะสมจะนำไปพัฒนานวัตกรรมการศึกษา และออกแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สามารถที่จะจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่มีค่า $PNI_{Modified}$ ต่ำสุด คือ การจัดการชั้นเรียนเชิงบวก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่า $PNI_{Modified}$ ต่ำสุด คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ภัทรพร เกษสังข์, 2562) เมื่อพิจารณาผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้กำกับ ส่งเสริม สนับสนุน การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการกระจาย

อำนาจไปยังสหวิทยาเขต เพื่อกำกับติดตามโรงเรียนในสังกัดรวมถึงมีคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สามารถสรุปได้ 5 ด้านสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการวิจัยเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน และพัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการ โดยสนับสนุนงบประมาณ แหล่งค้นคว้า ตลอดจนจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาให้คำแนะนำ พร้อมส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ครูที่มีผลงานดีเด่น 2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ควรส่งเสริมช่องทางการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันดูแลพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง และส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการพัฒนาวิชาชีพตนเอง ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะใหม่ๆ ผ่านการศึกษาต่อ อบรม หรือเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาที่สอน ติดตามแนวโน้มทางการศึกษา และตั้งเป้าหมายประเมินผลการพัฒนาอย่างเป็นระบบ 4) ด้านการเป็นครูแบบอย่างที่ดี ควรพัฒนาครูให้มีทักษะในการบริหารชั้นเรียน การแก้ไขความขัดแย้ง การทำงานเป็นทีม รวมถึงส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี มีทัศนคติเชิงบวก เข้าใจบทบาทหน้าที่ และให้เกียรติผู้เรียน 5) ด้านการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ควรส่งเสริมให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้เทคนิคการสอน สื่อ และการประเมินผลที่เหมาะสม จัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนให้ปลอดภัย และสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกผ่านครูพี่เลี้ยง เพื่อให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก มีความสุข และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รองรับบริบทการศึกษาอันหลากหลาย และพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศในประชาคมอาเซียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, 2566) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยา ปาระจุม และคณะ ที่ศึกษาภาวะผู้นำครูโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำครูช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ มีจิตวิญญาณในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีความคิดสร้างสรรค์ วิสัยทัศน์ และสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ รองรับการเปลี่ยนแปลงได้ดี คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมดังกล่าว สะท้อนเจตคติ ค่านิยม ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการยกระดับคุณภาพครู โดยเน้นการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน ตามกรอบของกระทรวงศึกษาธิการ (สุริยา ปาระจุม และคณะ, 2567)

สรุปผลวิจัย/ข้อเสนอแนะ

สรุปผลวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำ ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ในทุกด้าน ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.290 ถึง 0.349 โดยลำดับความสำคัญของความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำของครูเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) ด้านการวิจัยเชิงนวัตกรรม 2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง 3) ด้านการพัฒนาวิชาชีพตนเอง 4) ด้านการเป็นครูแบบอย่างที่ดี 5) ด้านการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของครู จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สรุปได้เป็น 5 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) ด้านการวิจัยเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน พัฒนาเป็นผลงานวิชาการ พร้อมสนับสนุนงบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และจัดตั้งคณะที่ปรึกษา ตลอดจนสร้างแรงจูงใจแก่ครูที่มีผลงานโดดเด่น 2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ควรส่งเสริมช่องทางสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันดูแลนักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง และจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกับโรงเรียน 3) ด้านการพัฒนาวิชาชีพตนเอง ควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะใหม่อย่างต่อเนื่อง ผ่านการศึกษาต่อ การอบรม หรือกิจกรรมทางวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และตั้งเป้าหมายการพัฒนาอย่างเป็นระบบ 4) ด้านการเป็นครูแบบอย่างที่ดี ควรส่งเสริมครูให้มีทักษะบริหารชั้นเรียน แก้ปัญหา ทำงานเป็นทีม และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี มีทัศนคติเชิงบวก และเคารพผู้เรียน 5) ด้านการจัดการชั้นเรียนเชิงบวก ควรสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้สื่อ เทคนิค และการประเมินผลที่เหมาะสม สร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำครูความต้องการที่จะพัฒนาเป็นลำดับที่ 1 คือ การวิจัยเชิงนวัตกรรม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ครู ได้เผยแพร่ผลงานวิจัย มีการนำเสนอผลงานวิชาการในระดับต่าง ๆ ให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมสามารถนำความรู้ไปใช้วางแผนแก้ปัญหา เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในชั้นเรียน ส่งเสริมครูเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ทางวิชาชีพโดยใช้ปัญหา เป็นฐาน ส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาแก้ไขผู้เรียนร่วมกัน

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ พัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำครู โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการพัฒนาหลักสูตร และจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูเพื่อการเรียนรู้ ด้วยตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำครู ทำวิจัยและพัฒนาในรูปแบบการวิจัย และพัฒนา เพื่อให้ได้แนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

2.2 ควรมีการศึกษาโดยนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครู ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง หลากหลายบริบท แล้วนำผลประเมินพัฒนาปรับปรุงแนวทางให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ เป็นการช่วยปฏิบัติงานขยายผลการศึกษา ให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้างมากยิ่งขึ้น เช่น การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง องค์กรภายนอกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และเป็นการต่อยอดงานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ทิตินา แคมมณี. (2563). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ อัจฉนปัญญา. (2566). *ประมวล 7 ความท้าทายของภาคการศึกษาโลกในปี 2022*. เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2566 จาก <https://www.eef.or.th/news-7-challenges-education/>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ปิยนาด ปิยสาธิ. (2565). *ภาวะผู้นำครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา*. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 8(1), 4-5.
- พิกุล นามสูง. (2565). *การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21*. *วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 1(2), 2-6.
- โพทอง พงสงคาม. (2561). *การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างภาวะผู้นำของครูในวิทยาลัยครูแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 42(1), 111-120.
- ภคพร เลิกนอก และเอกราช โฆษิตพิมานเวช. (2564). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้*. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*, 8(4), 1-13.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2562). *การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ของครุคณิตศาสตร์จังหวัดเลย*. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 38(104), 25-38.

- รัตน์ดา เลิศวิชัย. (2564). *ภาวะผู้นำสำหรับครู*. เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2566 จาก <https://online.anyflip.com/bwsoc/zmux/mobile/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMATAA>.
- ศรียา ทองนุ้ย และสิทธิชัย สอนสุภี. (2566). ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. *วารสารปัญญาภิธาน*, 8(2),108-110.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับปรับปรุง 2567)* เรียกใช้เมื่อ 15 เดือน มีนาคม พ.ศ.2566, จาก <https://web2.sakon2.go.th/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- ศรียา ปาระจุม และคณะ. (2567). การศึกษาภาวะผู้นำครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 11(1),31-39.
- ศรียา สรวงศิริ และสิทธิชัย สอนสุภี. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2. *วารสารปัญญาภิธาน*, 7(2),152-160.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวตรี รัชตโสสถ์. (2562). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในความร่วมมือของวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 10(1), 1-12.
- Wangphasit, L & Mookkaew, K. (2022). Developing a Coaching Model to Promote Teachers' Potential for Conducting Classroom Research. *Journal of Educational Issues*, 8(2), 2-14.